

Skienfjordens kommunale kraftselskap

Adm. Direktør

Pørsgrunn den 1. juni 1950.

P.M.

114223

Ved anmodningen til meg fra politiet om aa utlevere kontrakten med A/S Nordisk Lettmetall til bruk i forbindelse med landavviksak mot Dir. Alex Christiansen, ble det lest opp for meg endel avsnitt av sakens dokumenter, hvoriblandt en paastand om at Alex Christiansen under krigen maatte paata seg hvervet aa hindre at SKK lot PEA gaa over i A/S Lettmetalls eie ved aa selge aksjer, og at disse hans bestrebelser var aarsak til at han meldte seg inn i N.S. Denne fremstilling stiller i den grad saken paa hodet og berører ogsaa i den utstrekning mitt forhold til PEA at jeg ser meg nødsaget til aa gi følgende opplysninger:

1. Under kraftmangelen vinteren 1940/41 fremkom Dir. Christiansen gjentagende gange overfor undertegnede med uttalelser om at PEA maatte se seg om etter andre forbindelser enn SKK, og disse uttalelser hadde en slik form at det var tydelig det ogsaa handlet seg om aksjene. Under de dengang herskende rettsforhold kunne vi ikke uten videre regne med aa kunne avslaa et aksjesalg hvis tilstrekkelige krefter ble organisert og aa fremtvinge et salg. Bl.a. kunde den herskende kraftknapphet og vaar manglende evne til aa levere kraft til PEA føres i marken for at en forandring var nødvendig, og som betingelse for ny krafttilførsel fra annen kant kunne bli satt overtagelse av aksjene.

2. Aa skulle skille seg av med aksjene i PEA var etter min mening i den grad imot SKK's interesser at jeg oppnaade aa faa den daværende "ledelse" i SKK med paa aa stille som betingelse for aa velge Dir. Christiansen til formann i styret i PEA (hva han satte meget inn paa) at han skulle forplikte seg til ikke aa oppta noe arbeide for aa endre de histidige eiendomsforhold

ved PEA. Etter adskillige drøftelser gikk han med paa dette, og avgav en skriftlig erklæring om det.

3. I mai 1941 oppsøkte jeg generaldirektør Aubert i Norsk Hydro i en helt annen anledning. Etter noen minutters samtale om mitt årind sa generaldirektør Aubert at han for noen tid siden hadde hatt besøk av Dir. Christiansen som hadde fortalt ham at SKK sat med aksjemajoriteten i PEA og brakt paa bane hvorvidt han kunne interessere seg for aksjer i PEA. Overfor meg var det bare spørsmål om Hydros overtagelse av aksjene, og det faldt meg ikke inn at det var Lettmetall som var interessenten. Men tiltrods for dette ble jeg bestyrtet over aa faa høre at Dir. Christiansen i strid med sin erklæring hadde tatt opp et arbeid som maatte ha til hensikt aa faa vaare aksjer over paa andre hender. Grunnet vaare andre store forhandlinger med Hydro paa det tidspunkt (kraftleie, kraftformidling) vilde jeg ikke direkte avslaa forhandlinger, men lot bare saken bere, i haap om at at den ikke skulle bli aktuell.
4. Sommeren 1941 fortalte generaldirektør Eriksen (som i mellomtiden hadde overtatt som generaldirektør i Hydro) at Hydro hadde faatt haandgitt "Meteors" aksjer i PEA (40%). Det har siden vist seg at det var Dir. Christiansen som formidlet dette tilbudet.
5. Senere paa sommeren fikk jeg besøk paa mitt kontor i Porsgrunn av advokat Meinich-Olsen i Hydro, som meddelte at han kom for aa forhandle om kjøp av tomtarealer fra PEA eller om kjøp av SKK's aksjer i PEA. Nu fikk jeg den første meddelelse om at Lettmetall og ikke Hydro var interessenten.
6. Min mening om SKK's interesse av aa beholde sine aksjer var den samme ssm før, men jeg fant det ikke oppertunt direkte aa avslaa drøftelsene. Det jeg gjorde var derfor aa stille meget store krav i forbindelse med et eventuelt salg av aksjene,

nemlig:

a. Kurs 475 %.

Til sammenligning kan anføres:

Vaare aksjer var kjøpt for netto ca. 120 % (140 % men slik at overkursen, de 40 %, tilfaldt selskapet og ikke aksjeselgeren).

Vi har etter krigen (1946) hatt de schweitziske aksjer (A/S Meteors) i PEA tilbudt for 225 %. Vi bød 175 %.

b. Lettmetall skulle i forbindelse med aksjekjøpet inngaa en 25 aars kraftleiekontrakt med oss. Denne kontrakt skulle med visse modifikasjoner gjelde i ytterligere 25 aar. Den gav oss rett til aa variere opp og ned med kraftleveringen paa en maate som jeg ikke kjenner sidestykke til i noen kraftleiekontrakt. Jeg ansaa det overhodet for utenkelig at Lettmetall ville kunne overholde denne kraftleiekontrakt.

c. Som sikkerhet for Lettmetalls oppfyllelse av kraftleiekontrakten forlangte jeg en pantobligasjon paa 3 millioner kroner i PEA's eiendommer og forpliktelse for Lettmetall til aa opprettholde PEA paa det tekniske nivaa den befant seg ved salget. Denne 3 millioner pantobligasjon skulle gjelde i 10 aar. Fra den tyske hovedforhandler ble det gitt uttrykk for at han gjennomskuet mine hensikter med denne obligasjon og med tidsbestemmelsen 10 aar, nemlig at den skulde være til man kunne være sikker paa at krigen godt og vel var slutt. Jeg lot meg imidlertid ikke røkke paa dette punkt. Min tanke var at vi etter krigens avslutning ville være eiere av 100 % av aksjene, mot nu 55 %, idet vi ville komme til aa slaa til oss bedriften paa grunnlag av den misligholdte kraftleiekontrakt og vaar pantobligasjon.

7. Samtidig som Lettmetall ble stillet overfor disse drastiske forlangender for vaare aksjer hadde Lettmetall tilbudet om

de schweitziske aksjer, formidlet av Dir. Christiansen, til en kurs av, saavidt jeg vet, ca. 225 a 250 % Nøyaktige data om dette (kurs, tidspunkt, Dir. Christiansens befatning med tilbudet) kan utvilsomt skaffes hos Hydro eller Hefa.

8. Dir. Christiansen gav overfor meg uttrykk for sin tilfredshet med at aksjesalget nu kunne komme istand. men sin bekymring for at det kunne settes i fare paa grunn av mine urimelig høye krav. Etter en befaring av PEA av Lettmetalls folk hvori ikke jeg men Dir. Christiansen, Ing. Ellefsen og Ing. Frisak, alle fra PEA, deltok, uttalte Dir. Christiansen med sterk tilfredshet - da jeg nevnte at det kanskje alligevel kunne bli tomtosalg og ikke aksjesalg - at det trodde han ikke etter det gunstige inntrykk tyskerne hadde faatt av bedriften under befaringen.
9. Senere hen lykkedes det etterhvert daværende fabrikkbestyrer, nu Direktør Ellefsen ved PEA, aa overbevise Dir. Christiansen om at Lettmetalls overtagelse av vaare og Meteors aksjer (95% av samtlige) ville bety opphør av PEA som selvstendig bedrift, idet det villå komme til aa gaa opp i Lettmetall og faa felles ledelse med denne.
10. Ikke paa noe tidspunkt under disse forhandlinger ble det antyd det muligheten av en firing fra SKK's side paa de ovennevnte strenge krav i forbindelse med eventuelt salg av vaare aksjer.
11. Noen kontrakt med Lettmetall om aksjesalg eller kraftlevering er ikke avsluttet, men resultatet av de førte forhandlinger foreligger i form av utkast til 2 kontrakter. Begge disse utkast vedlegges. Jeg gjør dog oppmerksom paa at jeg ikke kan garantere at dette er den siste kontraktsformulering, idet den tyske text ikke nu kan finnes i vaare arkiver. Skulle der være tilkommet noen endringer er det sikkert bare helt underordnede

ting, idet jeg husker disse forhandlinger og deres resultat saa godt at jeg med bestemthet kan si at vedlagte tekst ligger meget nær sluttresultatet av forhandlingene. Hvis det imidlertid ansees for aa være av betydning, kan den endelige tekst sikkert skaffes fra Hydro eller Hefa.

Konklusjon. Direktör Christiansens opptreden tvang SKK inn i forhandlinger med Lettmetall om salg av SKK's aksjer i PEA, men SKK's store krav med hensyn til kurs, kraftleiekontrakt og sikkerhet (10 aars pantobligasjon) forhindret at noe salg kom istand.

At det i förholdet mellem SKK og PEA var den davärende nazistiske "ledelse" i SKK som fulgte mine raad og ikke meg som lot meg paavirke av disse ledere, karakteriseres ogsaa derved at to av dem (den 3dje kom först til paa et meget senere tidspunkt) i sine landsviksaker har paaberopt seg til fordel for seg at de stüttet opp om mitt standpunkt i stridighetene med PEA og altsaa ikke gikk tyskerne og nasistene til haande i disse saker. Jeg har som vidne bekreftet dette.

sign. O. Strand.